

TIBŎKPIIRKAAN (REFELEESIONN)

¹ Tibŏr tee le Uwumbŏr nan tuk Yesu Kristo ke u nan kpiir tuk waatutum. Ti ye tibŏr ti ga ņa woween na la. Le Yesu nan tun waatuun ke u buen waatutunn Jŏnn chee ki ti tuk u tibŏr ngbaan.

² Uwumbŏr ni Yesu Kristo aah tuk Jŏnn tibŏr ti, ki mŏk u tiwan ni na, le u ņmee ni mŏmŏk kigban ponn ni.

³ Unii u karn Uwumbŏr aabŏr timina binib aan-imbil ni na, Uwumbŏr aanyoor bi u pu. Binib bi ņun ki ņa taah len pu na, Uwumbŏr aanyoor bi bi mu pu. Ba pu? buyoonn tibŏr tee ga nan ņa na aa ki daa.

U doon Yesu aanib bi bi ntim mulole ni na

⁴⁻⁵ Min Jŏnn le ņmee kigban kee ke m tii Yesu aanib bi bi Asia aatim mulole ni na. Uwumbŏr u nan bi, ki beenin bi, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ni Waafuur mulole mu bi waabŏrjal chee na, ni Yesu Kristo, ņa tinyoor ņa ni pu, ki tii nimi nsuudoon. Yesu Kristo len mbamŏn, ki puen fikr nkun ni, ki ye dulnyaa wee ni aabŏrb aayidaan.

U gee timi la, ki di waasin finn timi, ki nyan timi titunwanbir ni, ki gaa timi lii,

⁶ ki ņa timi waanaan ni aanib bi ye bitotoorb na, ke ti li tun lituln tii Ute Uwumbŏr. Uma Yesu le ye uyimbidaan, ki kpa mpŏŏn mŏmŏk n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Amii.

⁷ Lik, u ga dii ntaalangbam ni ki dan. Binib mŏmŏk aanimbil ga kan u. Binib bi nan saa u na

mu ga kan u. U pu, le ŋinibol ŋimək bi dulnyaa wee ni na ga wii. Ni ye mbamən la. Amii.

⁸ Tidindaan Uwumbər, u yeh mpəən məmək, ki nan bi, ki beenin bi, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na le len ke uma le ye Alfa ni Omega,* mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan.

Yesu aah kpiir ubaa mək Jənn pu na

⁹ Min Jənn u ye nina aabo na, m ni nimi kpaan ki ji falaa ni suklaa Yesu pu, ki ye waanaan ni aanib. Uwumbər aabər ni Yesu aabənyaan tee pu, le bi nan di mi kaan lidikl li bi yin li ke Patmos na pu.

¹⁰ Tidindaan aakpaakool daal le Uwumbər Aafuur Nyaan nan fir m pu. Le m ŋun nneel sakpiin len mpuwəb ke kakaan na,

¹¹ ki bui mi ke, “Ŋmee saah ga kan pu na kigbanj ni, ki di kigbanj ngbaan tun Yesu aanib bi bi Asia aatim mulole ni na chee, bi bi Efesus aatiŋ ni, ni Simina aatiŋ ni, ni Pegamum aatiŋ ni, ni Tiataira aatiŋ ni, ni Sadis aatiŋ ni, ni Filadelfia aatiŋ ni, ni Laodisea aatiŋ ni na.”

¹² Le m fenn lik ke m bee udaan u len m chee kina na. Maah fenn na, le m kan salmaa aawan ni pu karyaa tiib təŋni na tiwan nilole,

¹³ ni unii u naahn Unibən Aabo na, bi bikaasisik ni, ki pee libəkul li pii utaafar na, ki buu salmaa aagbapapaln ubiŋ chee.†

¹⁴ Uyil ni waayikpir piin chain, ke tikokonn na. Unimbil wiin ke mmii na.

* **1:8** : Alfa ni Omega aatataa le ye mpiin ni ndoon. † **1:13** : Lik Daniel 7.13; 10.5.

¹⁵ Utaafar mu wiin ke baah pur tikur ti mmii ni na aah wiin pu na. Uneel mu fuuk ke bunyɔb sakpem aanyun na.

¹⁶ Le u joo in̄mabi ilole un̄angii ni. Kijaak aajuk ki ka n̄ipepel m̄m̄ɔk n̄ilee na mu bi um̄ɔb ni. Unimbil w̄ɔb wiin chain, ke nwiin aah wiin chain pu nwiin pu na.

¹⁷ Maah kan u na, le m lir gbaan unimbiin ni ke maah kpo le na. Le u di un̄angii paan m pu, ki bui mi ke, “Taa san ijawaan. Min le ye mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan.

¹⁸ Min le ye um̄ɔfadaan. M nan kpo, le ki fikr, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki joo nkun ni kitekpiitin̄ aasaafii tiib.

¹⁹ Nima pu na, n̄mee saah kan pu na, ki n̄mee naah bi pu dandana wee na, ki n̄mee naah ga nan n̄a pu n-yoonn mu choo na na.

²⁰ Saah kan in̄mabi ilole i n̄n̄angii ni, ki kan salmaa aawan ni pu karyaa tiib t̄ɔn̄ni na tiwan nilole na, naatataa le ye ke in̄mabi ilole ngbaan si maanib bi bi n̄tim mulole ngbaan ni na aatuuntiib aasisiyyaan. Karyaa tiib aah t̄ɔn̄ni tiwan ni pu, aan ni ye nilole ngbaan mu si maanib bi bi n̄tim mulole ngbaan ni na aasisiyyaan.

2

Efesus aatin̄ aanib aab̄ɔr

¹ “N̄mee kigban̄ tii maanib bi bi Efesus aatin̄ ni na aatuun ke min Yesu u joo in̄mabi ilole ngbaan n̄n̄angii ni, ki chuun salmaa aawan ni pu karyaa tiib t̄ɔn̄ni na tiwan nilole na aakaasisik ni na le len tib̄ɔr timina:

² M nyi naah tun lituln linimaln pu na, ki nyi naah kpa limər pu na, ki nyi ke ni yii bibiindam, ke ni lik binib bi ŋmanni ke bi ye maakpambalb kaa ye na aabimbin aah bi pu na, ki bee ke bi ye biŋmanŋmannim la.

³ Ni kpa limər la. M pu, le ni ji falaa, kaa bakr.

⁴ Tɔ, m mu galn nimi; ba pu? naa ki gee mi ke naah nan gee mi njan pu na.

⁵ Teer man naah nan bi pu, kaa ki bi kina dandana wee na, ki kpeln nimi aabimbin man, ki ki li ŋani ke naah nan ŋani njan pu na. Ni yaa kaa kpeln nimi aabimbin kan, m ga dan ni chee ki nan chuu nyan nimi aakaryaa ngbaan, le naan ki li ye maanib.

⁶ Tɔ, ni mu nan Nikolas aanib aah tun pu na. Naah nan baatuln na, nima le ŋan; m mu nan baah tun pu na.

⁷ “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umək nyan na, m ga cha u moo liməfal aasubil ŋi bi Uwumbər do, aan bi yin nima chee ke Paradais* na.

Simina aatiŋ aanib aabər

⁸ “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Simina aatiŋ ni na aatuun ke min Yesu u ye mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan, ki nan kpo ki ki fikr na le len tibər timina:

⁹ M nyi naah ji falaa sakpen pu na, ki ye bigiim pu na; ni mu tee ye biwankpadam le Uwumbər chee. M nyi binib bibaa aah sii nimi pu na. Bi len

* **2:7** : Paradais aatataa le ye ke “isui i lu ŋisubil ŋi mɔ sakpen na aasaak.”

ke bi ye Juu yaab, le kaa ye; bi ye kinimbəŋ aanib la.

¹⁰ Ni ga ji falaa dandana wee; ni mu taa san ijawaan man. Kinimbəŋ ga di ni ponn ni bibaa ŋa kiyondiik ni, aan ni kan ntəŋ, le ni ga ji falaa iwiin kipiik. Ni li dii maasan mbaməm ki nan saa nkundaal man. Le m ga nan tii nimi lipal li ye liməfal li kaa kpa ndoon na.

¹¹ “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umək nyan na aan kan lelee aakun.

Pegamum aatiŋ aanib aabər

¹² “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Pegamum aatiŋ ni na aatuun ke min Yesu u kpa kijaak aajuk ki ka ŋipepel məmək ŋilee na le len tibər timina:

¹³ M nyi naah bi nin chee na, ke ni bi kitiŋ ki ye kinimbəŋ aatiŋ na ponn ni la. Ni mu beenin si nchaŋ ni la, kaa yii mi. Buyoonn bi nan ku maaseeraadaan bamənn Antipas nikaasisik ni, kinimbəŋ aah bi nin chee na, naa nan yii mi.

¹⁴ Tə, m mu galn nimi tibər tibaa pu. Ba pu? Ni ponn ni bibaa joo Balaam aaməkm; uma le nan mək Ubər Balak waah ga ŋa pu ki təŋ Israel yaab bi ti ŋmə libaawol aanann, ki gər kidagook, aan Uwumbər daa bitafal na.

¹⁵ Binib bibaa mu bi ni ponn ni, ki ŋani kina, ki dii Nikolas aanib aaməkm kina.

¹⁶ Nima pu na, kpeln nimi aabimbin man. Ni yaa kaa kpeln nimi aabimbin kan, m ga fuu ni mala, ki di kijaak aajuk ki bi mməb ni na jan binib ngbaan.

¹⁷ “U kpa litafal na kan, u ŋun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

“Unii umək nyan na kan, m ga tii u tijikaar ti bər aan bi yin ti ke mana† na, ki ga tii u litakpapiln li liyimbipəlŋ n̄mee li pu na. Ubaa aan li nyi liyimbipəlŋ ngbaan; unii u gaa li na baanja le ga li nyi.

Tiataira aatiŋ aanib aabər

¹⁸ “N̄mee kigbaŋ tii maanib bi bi Tiataira aatiŋ ni na aatuun ke min Uwumbər Aajapəon u kpa n̄nimbil n̄i wiin ke mmii na, ni titaafar ti wiin ke baah pur tikur ti mmii ni na aah wiin pu na le len tibər timina:

¹⁹ M nyi naah tun pu na, ki gee binib pu na, ki gaa mi ki kii pu na, ki kpa limər pu na, ki tun lituln dandana wee ki jer naah nan tun njan pu na.

²⁰ Tə, m mu galn nimi; ba pu? ni n̄min ki lik Jesebel, upii u len ke u ye Uwumbər aabənabpii kaa ye na. U n̄manni maatutum, ki tuk bi ke bi yaa gər kidagook ki n̄man libaawol aanann kan, naa bir.

²¹ M tii u nsan ke u kpeln waabimbin, u mu aa ban u di cha kidagook aatuln.

²² U ni binib bi dii ki gər kidagook na yaa kaa kpeln baabimbin ki di cha waatuln kan, m ga cha bi ji falaa sakpen,

²³ ki ga ku waabim mu. Le maanib bi bi n̄ipepel məmək na ga bee ke min le nyi bisui ni aah bi pu na. M ga tii ni ponn ni unii məmək waatuln aah n̄eer pu na.

²⁴⁻²⁵ “Tə, nimi bibaa mu bi Tiataira aatiŋ ni, kaa dii Jesebel ngbaan aaməkm, kaa bae kinimbəŋ

† **2:17**: Mana ye tijikaar ti Uwumbər nan tii Israel yaab buyoonn bi nan bi nteersakpiin ni kaa kpa nibaa bi ji na. Lik Nnyam 16.33.

aatuln li bi yin li ke ‘tibər ti nyoo na.’ Nimi le m len ke ni li joo naah kpa tibər ti na, ki nan saa bundaln m ga fuu ni na. Maan bui nimi ke ni ņa tiwan nibaa ki kpee.

²⁶ Binib bimək nyan ki tun maatuln n-yoonn məmək na, m ga tii bi tininkpir bi li joo ņinibol na, ke maah gaa Nte Uwumbər chee tininkpir pu na.

²⁷ Le bi ga li joo ņi mpəən pu, ki gbaa wii ņi yak yak ke tiyakr aabuul na.‡

²⁸ M ga tii bi liŋmabil naanyuun mu.

²⁹ “U kpa litafal na kan, u ņun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

3

Sadis aatiŋ aanib aabər

¹ “Ŋmee kigbaŋ tii maanib bi bi Sadis aatiŋ ni na aatuun ke min u kpa Uwumbər Aafuur mulole ki joo iŋmabi ilole ņŋaal ni na le len tibər timina: M nyi naah tun pu na, ki nyi ke ni naahn ke ni kpa liməfal le na, ki mu tee kpo.

² Fiin man, ki toor nimi aabimbin, ki dii Uwumbər mbaməm ki jer naah dii u pu dandana wee na; nimi aatuln aa gbiin Uwumbər aanimbil.

³ Nima pu na, teer man naah nan ņun Uwumbər aabər ki gaa ti pu na. Ni li keei ti man, ki kpeln nimi aabimbin. Ni yaa kaa finn ngeen pu kan, m ga dan ni chee ke unaayuk aah ga dan pu na. Naan li nyi buyoonn m ga dan ni chee na.

⁴ Tə, ni ponn ni bibaa bi Sadis aatiŋ ponn ni, kaa tun titunwanbir. Bima le ga chuun m chee paacham, ki pee ņibəkupiin; ba pu? bi ņeer kina.

‡ 2:27 : Lik Ilahn 2.8-9.

⁵ Unii umək nyan na, m ga peen u libəkupiln. Maan chuu ber waayimbil liməfal aagban ni. M ga len ke u ye maanii, Nte Uwumbər ni waatuuntiib aanimbiin ni.

⁶ “U kpa litafal na kan, u ηun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

Filadelfia aatin aanib aabər

⁷ “Nmee kigban tii maanib bi bi Filadelfia aatin ni na aatuun, ke min Yesu u ye chain, ki ye mbamən, ki kpa Ubər David aasaafii na, yaa piir mbisaməb kan, ubaa aan ηmaa piin mu; m yaa piin mu mu kan, ubaa aan ηmaa piir mu,

⁸ min le len tibər timina: M nyi naah tun pu na. M bee ke ni kpa mpəən siib. Ni joo maabər, kaa yii maayimbil. M piir mbisaməb tii nimi, le ubaa aan ηmaa piin mu.

⁹ M ga cha kinimbəη aanib bi mən nnyamən ke bi ye maanib, kaa ye na, dan ni chee ki nan gbaan kitin ninimbiin ni, ki bee ke m gee nimi la.

¹⁰ Ni kii maabər, ki kpa limər. Nima pu na, m mu ga li lik nimi, ki nyan nimi falaa u ga pii dulnyaa aanib məmək ki təη bi na ni.

¹¹ M ga gir ni mala. Ni li beenin dii maasan mbaməm ke naah dii pu dandana wee na, ubaa taa leη nimi aapiin nsan ni.

¹² Unii umək nyan na, m ga ηa u jatəlk Maawumbər Aadichal ni, le u ga li bi nima n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. M ga ηmee Maawumbər aayimbil, ni waatin ki ye Jerusalem pəən ki ga nyan ni u chee paacham na aayimbil u pu. M ga ki ηmee maayimbipəl n mu u pu.

13 “U kpa litafal na kan, u ηun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.

Laodisea aatiη aanib aabər

14 “Nmee kigbaη tii maanib bi bi Laodisea aatiη ni na aatuun ke min Yesu u ye mbamən, ki len ibamən, ki ye Uwumbər aah nan naan tiwan ni məmək na aayidaan na, le len tibər timina:

15 M nyi naah tun pu na; naa soon kaa ton mu; m ba ga li gee ke ni li soon, bee ni li ton.

16 Ni bi ke kinyubəbək ki kaa ton kaa soon mu na la; nima pu le m ga tii nimi mməb ni lii.

17 Ni len ke ni ye biwankpadam ki kan liwangol kaa lann nibaa, kaa tee nyi ke ni kpa kinimbaak, ki ye bigiim, ki ye bijoom, ki si niηmeen la.

18 Nima pu na, m sur nimi ke ni daa m chee salmaa u bi di pu mmii ni aan u ηa chain na, aan ki sil li ye biwankpadam; ki daa m chee tiwanpeenkaan ni piin na ki di peen, aan binib taa ki kan naah si niηmeen pu na; ki daa m chee linimbil aanyək ki di mee ninimbil aan ki likr.

19 Maah gee binib bimək na, m sur bi ki dar bitafal. Nima pu na, cha ninimbil li man aan ni kpeln nimi aabimbin man.

20 Li pel man, m si mbisaməb chee ki kpaar jaalen. Unii umək ηun maaneel ki piir tii mi na, m ga koo ni u chee, ki nan ji u chee tijikaar, u mu ga ji m chee.

21 Unii umək nyan na, m ga cha u kal m chee maabərjal pu, ke m mu aah nan nyan pu ki kal Nte Uwumbər chee waabərjal pu pu na.

22 “U kpa litafal na kan, u ηun Uwumbər Aafuur Nyaan aah tuk maanib pu na.”

4

Paacham yaab aah dooni Uwumbər pu na

¹ Waah len ti doo na, le m kan Uwumbər do aabisaməb piir. Le nneel mu naahn kakaan ki len m chee njan na le len ke, “Dan paacham do, le m ga mək si budabu ga sil ɲa n-yoonn mue aapuwəb na.”

² Libuul ngbaan ni le Uwumbər Aafuur Nyaan yoor mi buen paacham. Le m ti kan libərjal si Uwumbər do; ubaa mu ka li pu.

³ U ka li pu na wiin chain ki piin, ki man. Waakpimanja u ye likal na mu lur goln libərjal ngbaan.

⁴ Le ɲijal moninko ni ɲinaa mu si gob libərjal ngbaan. Bininkpiib moninko ni binaa mu ka ɲijal ngbaan pu, ki pee tiwanpiln, ki chik salmaa aayikpupur.

⁵ Libərjal ngbaan chee moor lak lak ke utaal aah moor pu na, kifuu mu faa ke utaal aah tar pu na. Karyaa bilole mu wiin libərjal ngbaan aanimbiin ni, ki ye Uwumbər Aafuur mulole la.

⁶ Libərjal aanimbiin ni wəb naahn nnyusakpem, ki wiin chain ke kinimbilik aah wiin pu na.

Le tiwanfuurkaan ninnaa mu si gob libərjal ngbaan. Tiwanfuurkaan ngbaan aanimbiin ni, ni nipuwəb mu nan ye ɲinimbil ɲmeen la.

⁷ Le nibaa naahn uchinn, nibaa mu naahn unaa-jabo, nibaa mu aanimbil wəb naahn unii la, nibaa mu naahn libərwiin li laani na.

⁸ Ni məmək nan kpa ifeen iloloob, ki mu nan kpa ɲinimbil tiwon məmək pu. Nwiin pu ni kinyeek məmək, naa fuur; n-yoonn məmək ni len ke,

“Chain, chain, Tidindaan Uwumbər u yeh mpɔɔn
məmək na ye chain la.

U nan bi, ki beenin bi,

ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

⁹ Tiwanfuurkaan ninaa ngbaan le len kina, ki di
mpakm, ni lisil, ni idoon tii Uwumbər u ka libərjal
pu, ki ga li bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

¹⁰ Tiwanfuurkaan ngbaan aah len kina na,
le bininkpiib moninko ni binaa ngbaan gbaan
Uwumbər u ka libərjal pu ki ga li bi n-yoonn mu
kaa kpa ndoon na aanimbiin ni, ki doon u, ki di
baasalmaa aayikpupur bil waabərjal taab, ki len
ke,

¹¹ “Tidindaan Uwumbər, si le ɲeer ke ti pak si, ki
nyun si,

ki ɲeer aa li kpa mpɔɔn;

ba pu? si le naan tiwan məmək.

Saageehn pu le aa nan naan tiwan məmək.

Saageehn pu le ni məmək bi.”

5

Kigbanj ni Upihbo na

¹ Le m kan Uwumbər u ka libərjal pu na ɲub
kigbanj unɲangii ni. Kigbanj ngbaan nan kpa ɲɲmeen
ɲipepel məmək, ki dab ɲiməgbin nfum mulole.

² Le m ɲun Uwumbər aatuun mpɔɔndaan len
mpɔɔn pu ke, “Nma ɲeer u dabr kigbanj ngbaan ki
kpar ki?”

³ Le baa kan unii ubaa paacham, bee kitiɲ, bee
kitiɲ aataab, u ga ɲmaa kpar kigbanj ngbaan ki lik
ki ponn ni na.

⁴ Baah kaa kan unii u ɲeer u kpar kigbanj ngbaan
ki lik ki ponn ni na, nima pu le m wii pam.

⁵ Le bininkpiib na ponn ni ubaa bui mi ke, “Taa ki wii. Lik, Yesu u pəə ke uchinn, ki ye Juda aanibol ni aanii ubaa, ki ye Ubər David aayaabil na le nyan, ki ga ŋmaa dabr kigban ki bi dab ki nfum mulole na, ki kpar ki.”

⁶ Le m kan Upihbo si libərjal, ni tiwanfuurkaan ninaa, ni bininkpiib na aakaasisik ni. Upihbo ngbaan kpa libuel uneen ni ke baah kər u le na, ki kpa iyiin ilole ni ŋinimbil ŋilole ŋi ye Uwumbər Aafuur mulole mu Uwumbər tun ni mu ŋipepel məmək dulnyaa wee ni na.

⁷ Le Upihbo ngbaan buen Uwumbər u ka libərjal pu na chee, ki ti gaa kigban ngbaan unangii ni.

⁸ Waah gaa kigban na, le tiwanfuurkaan ninaa ngbaan, ni bininkpiib moninko ni binaa ngbaan, nan gbaan unimbiin ni. Bi məmək gbaa tibar, ki joo salmaa aasambil ŋi gbii tulalee aayon na. Tulalee aayon ngbaan si Uwumbər aanib aameel aasisiiaan.

⁹ Le bi gaa ilahnɔɔn ki tii Upihbo ngbaan ke, “Si le ŋeer aa gaa kigban ngbaan ki dabr ki; ba pu? aa nan kpo ki di saasin daa binib tii Uwumbər;

binib ngbaan nyan ŋitimbol
məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni,
ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na,

¹⁰ Aa ŋa bi saanaan ni aanib bi ye bitotoorb na,
bi ti tun lituln tii timi Aawumbər,
le bi ga li joo dulnyaa məmək.”

¹¹ Le m lik ki kan Uwumbər aatuuntiib ŋichur ŋichur, kaa ti nyi baakahm. Bi si gob Uwumbər aabərjal, ni tiwanfuurkaan, ni bininkpiib ngbaan.

¹² Le m ŋun bi məmək len mɔɔn pu ke,

“Upihbo u bi nan kər u na le ɲeer u kan yiko, ni liwankpal,
ni nlan, ni mpɔɔn, ni nnyuŋ, ni mpakm, ni idoon.”

¹³ Le m ɲun binib bi bi paacham na, ni binib bi bi kitin na, ni binib bi bi kitin aataab na, ni tiwan nimək bi nnyusakpem ni na, ni Uwumbər aah naan tiwan nimək na məmək len ke,

“Uwumbər u ka libərjal pu na, ni Upihbo ngbaan le yeh mpakm, ni lisil, ni nnyuŋ, ni mpɔɔn, n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

¹⁴ Le tiwanfuurkaan ninaa ngbaan kii ke “Amii.” Bininkpiib ngbaan mu nan gbaan Uwumbər ni Upihbo ngbaan aanimbiin ni ki doon bi.

6

Nidab na

¹ M kan Upihbo ngbaan chuu dabr kigban ki bi nan dab ki nfum mulole pu na nibaa. Le m ɲun tiwanfuurkaan ninaa ngbaan ponn ni nibaa len ke utaal aah tar pu na ke, “Dan.”

² Le m lik ki kan utapiin. Unii u dik u pu na joo butəm. Le bi tii u linyan aayikpupuk u di chin. Le u buen u ti nyan binib, ki sil ti nyan bi.

³ Le Upihbo ngbaan nan ki chuu dabr kigban ngbaan aadam leler. Le m ɲun tiwanfuurkaan leler len ke, “Dan.”

⁴ Le utaman mu fuu ni. Bi nan tii unii u dik utaman ngbaan pu na kijaak aajuk sakpen, le Uwumbər tii u mpɔɔn ke u cha dulnyaa aanib to butəb ki ku təb.

⁵ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam tatar. Le m ɲun tiwanfuurkaan tatar len ke, “Dan.” Le m lik

ki kan utanbɔn. Unii u dik utanbɔn ngbaan pu na nan joo tiwan ni bi joo ŋaŋni tijikaar na uŋaal ni.

⁶ Le m ŋun nneel len tiwanfourkaan ninaa ngbaan aakaasisik ni ke, “Tijikaar taa li wiir, taadaak li pɔɔ. Tɔ, taa bii nkpan ni ŋisubil aawanyukaan.”

⁷ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam nanar. Le m ŋun tiwanfourkaan nanar aaneel len ke, “Dan.”

⁸ Le m lik ki kan utanyɔnyɔn. Unii u dik u pu na aayimbil ye Nkun. U bi yin u ke Kitekpiitin na mu dii u. Le Uwumbɔr tii bi mpɔɔn ke bi di kijaak aajum, ni nkon, ni iween, ni ipeel ku dulnyaa aanib lipepel nanar wɔb.

⁹ Le Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam ŋmurŋmur. Le m kan binib aawiin kitork aabimbiln taab, Uwumbɔr do. Bi ye binib bi bi nan ku bi na. Bi nan mooni Uwumbɔr aabɔr ki tuk binib Yesu aabɔnyaan. Nima le cha bi ku bi.

¹⁰ Le binib ngbaan aawiin teen mpɔɔn pu ke, “Tidindaan u ye chain ki ye mbamɔn na, ni ga yunn ki ti saa kinye pu aan aa ga ji dulnyaa aanib bi ku timi na aabɔr ki daa bitafal?”

¹¹ Le Uwumbɔr peen bi mɔmɔk tikparpipiin, ki bui bi ke u siin ke binib ku bitutunɛen aatotiib bi mɔmɔk dii Yesu na, ke baah nan ku bi pu na. Bi laa fuur siib ki nan saa n-yoonn ngbaan.

¹² Le m kan Upihbo ngbaan ki chuu dabr ndam loloob. Le kitin den sakpen. Le nwiin bɔln ke likekebɔln na. Le uŋmal mann ke nsin na.

¹³ Inmabi nyan ni paacham ki lir kitin ke kibun aah ker ŋisubil ŋi kaa pur na lir pu na.

¹⁴ Kitaapaak kpab ki buen ke baah kpai kikapeek pu na. Le ŋijoo ni ŋidik mɔmɔk fi foor.

¹⁵ Le dulnyaa aayidam, ni bibərb, ni butəb aajab aayidam, ni biwankpadam, ni bipəəndam, ni binaagbiib məmək, ni bimalb məmək bər titakpalunn ni, ni ŋitakpasakpiin taab ŋijoo paab,

¹⁶ ki bui ŋijoo ni ŋitakpal ke, “Lir ti pu, ki biin ti pu, aan Uwumbər u ka libərjal pu na taa li waa timi, Upihbo ngbaan mu aajuul taa pii timi;

¹⁷ ba pu? baajuul aawiin sakpiin daal fuu ni a. Nma ga nmaa sil?”

7

Israel aanib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa na

¹ Nimina apuwəb le m kan Uwumbər aatuuntiib binaa si dulnyaa aapepel məmək ŋinaa, ki kiir libuln ke li taa ki daa kitin ni, ki taa daa nnyusakpem ni, ki taa daa isui ni.

² Le m kan Uwumbər aatuun uken nyan ni liwipuul wəb ki dan paacham, ki joo ni Uwumbər u ye liməfal daan na aadaan, ki nan teen mpəən pu, ki tuk Uwumbər aatuuntiib binaa bi Uwumbər tii bi mpəən ke bi bii kitin ni nnyusakpem na ke,

³ “Ni taa bii kitin, bee nnyusakpem, bee isui ki li kii buyoonn ti ga nan daan timi Aawumbər aatutum aayigbeer pu na.”

⁴ Le m ŋun baah daan binib bi na aakahm. Bi nan ye binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa, ki nyan ni Israel aanibol məmək ni.

⁵⁻⁸ Bi nan daan bi kina la:

Juda aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Rubenn aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Gad aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Aser aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Naftali aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,

Manase aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Simeonn aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Liifai aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Isakar aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Sebulunn aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Josef aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee,
 Benjamins aanibol aanib ŋichur kipiik ni ŋilee.

Kinipaak sakpeŋ

⁹ Nimina aapuwaɓ le m kan kinipaak sakpeŋ. Ubaa aa ti ki nyi baakahm. Bi nyan ŋitimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imɔk bi dulnyaa wee ni na, ki si Uwumbɔr aabɔrjal ni Upihbo ngbaan aanimbiin ni, ki pee tikparpiin, ki ŋub tibɔkparfar biŋaal ni,

¹⁰ ki teen mpɔɔn pu ke, “Timi Aawumbɔr u ka libɔrjal pu na, ni Upihbo ngbaan le nan gaa timi lii.”

¹¹ Le Uwumbɔr aatuuntiib mɔmɔk si gob Uwumbɔr aabɔrjal, ni bininkpiib, ni tiwanfuurkaan ninna ngbaan. Le Uwumbɔr aatuuntiib doon ŋichichik ki di binimbil kpaa kitin Uwumbɔr aabɔrjal taab ki dooni u,

¹² ki len ke, “Ni ye mbamɔn, timi Aawumbɔr le yeh mpakm, ni nnyun, ni nlan, ni idoon, ni lisil, ni yiko, ni mpɔɔn n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Amii.”

¹³ Le bininkpiib na ponn ni ubaa baa mi ke, “Binib bi pee tikparpiin na, bi ye ba aanib? Bi nyan ni la chee?”

¹⁴ Le m bui u ke, “Maaninkpel, si le nyi.”

Le u bui mi ke, “Bi ye binib bi nyan falaa sakpiin ni, ki finn baakpar Upihbo ngbaan aasin ni aan ti ŋa ti tipipinn na.

15 Nima le cha bi si Uwumbər aabərjal taab. Bi bi waadichal ni, nwiin pu ni kinyeek, ki tun lituln tii u. Uwumbər u ka libərjal ngbaan pu na ga li bi bi chee, ki biin bi pu.

16 Nkon aan ki chuu bi, nnyunyuu mu aan ki chuu bi, nwiin mu aan ki see bi, ntoton mu aan ki ŋun bi;

17 ba pu? Upihbo u bi Uwumbər aabərjal aakaasisik ni na le ga kpiin bi, ki ga mək bi uyayak aanyun mu ga tii bi liməfal na chee. Uwumbər ga per binimbil tinyunyunn məmək.”

8

Nidab ŋilole na

1 Le Upihbo ngbaan chuu dabr ndam lolole. Le Uwumbər do ŋmin chii chii ki yunn siib.

2 Le m kan Uwumbər aatuuntiib bilole bi si Uwumbər aanimbiin ni na. Le bi tii bi kakaan tiib bilole.

3 Le Uwumbər aatuun uken dan nan sil kitorok aabimbiln chee, ki ŋub salmaa aasambil li bi joo tulalee aayon ŋani li ponn ni na. Le bi tii u tulalee aayon sakpen u di kpee Uwumbər aanib məmək aameel pu, ki di ŋa salmaa aabimbiln li bi Uwumbər aabərjal aanimbiin ni na paab, ki di tii Uwumbər.

4 Le tulalee aayon ngbaan aabaan, ni Uwumbər aanib aameel nyan Uwumbər aatuun ngbaan aaŋaal ni, ki fii paacham Uwumbər aanimbiin ni.

5 Le Uwumbər aatuun ngbaan moo mmii mu bi kitorok aabimbiln paab na gbiin tulalee aayon aasambil ngbaan, le ki di mee yaa dulnyaa wee

ponn ni. Le kifuuk faa, le utaal tar ki moor, le kitin den.

Kakaan tiib

⁶ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi ɲub kakaan tiib bilole na gor ke bi pii.

⁷ Le Uwumbər aatuun njan yoo pii waakakaan. Waah pii waakakaan na, le ɲitaatakpabil, ni mmii, ni nsin ɲmal tɔb ponn ni, ki nyan paacham ki lir ni kitin. Le mmii gaa kitin ligetatar, ni isui mu ligetatar, ni timosənn məmək.

⁸ Le Uwumbər aatuun leler mu pii waakakaan. Le bi di tiwan ni naahn lijool li gaal mmii na mee lii nnyusakpem ponn ni. Le nnyun ngbaan ligetatar kpaln nsin.

⁹ Le tiwan nimək bi nnyun ligetatar ngbaan ponn ni na kpo. Inɔi ligetatar mu bii a.

¹⁰ Le Uwumbər aatuun tatar mu pii waakakaan. Le linmabisakpeln li gaal mmii ke liməfifil na nyan ni paacham ki lir ɲiməɔ ligetatar ponn ni, ni inyun-bun ligetatar ponn ni.

¹¹ Linmabil ngbaan aayimbil le ye ke “Ni To.” Le laah lir nnyun ni na mu aagetatar kpaln nnyun mu to na. Le binib pam kpo nnyun ngbaan pu; ba pu? mu to la.

¹² Le Uwumbər aatuun nanar mu pii waakakaan. Le nwiin ligetatar chuu gii ki bəln. Unmal ligetatar, ni inmabi ligetatar mu chuu gii ki bəln. Le nwiin ligetatar aa wiin. Kinyeek ligetatar mu aa wiin.

¹³ Le m kan libərwiin laani paacham, ki ɲun li teen mpəən pu ke, “Uwumbər aatuuntiib bitaa bi

gur kaa kee pii baakakaan na yaa pii kan, tibŏbir sakpenn ga lir dulnyaa aanib pu.”

9

¹ Le Uwumbŏr aatuun ŋmuŋmur mu pii waakakaan. Le m kan liŋmabil li nyan ni paacham ki lir ni kitiŋ na. Le bi tii li libuul li nyoo kaa kpa limŏk na aasaafi.

² Le li chuu lakr libuul ngbaan aajaalen. Le iŋmanyuu nyan li ponn ni ki fii paacham, ki naahn mmii mu gaal sakpen na aanmanyuu, ki bŏln nwiin timm.

³ Le itoon nyan ni iŋmanyuu ngbaan ponn ni, ki yaa gaa dulnyaa ni. Le Uwumbŏr tii i mpŏn ke i li junni binib ke inyohn aah junni binib pu na,

⁴ le ki tuk i ke i taa ŋmŏ timoor, ki taa ŋmŏ tijikaar, ki taa ŋmŏ isui, i li junni binib bi kaa kpa Uwumbŏr aadaan biyigbeer pu na;

⁵ i taa ku binib ngbaan, i mŏk bi falaa ki ti saa iŋmal iŋmu. Falaa ngbaan wu ke unyohn aah juu unii kan, ni wu pu na.

⁶ N-yoonn ngbaan, binib ga li ban nkun ke mu ku bi, kaan kan mu. Nkun ga san cha bi.

⁷ Itoon ngbaan naahn itaan i gor ke i to butŏb na. Tiwan ni naahn salmaa aayikpupur na nan bi iyil pu. Inimbil wŏb naahn binib aanimbil wŏb la.

⁸ Yaayikpir mu ti ki naahn bipiib aayikpir la. Yaanyin mu naahn ichinn aanyin la.

⁹ Tiwan nibaa bii ibiŋ pu ki naahn tikur la. Yaafeen kpa kifuuk ke itaan ni tŏroku i san cha i ti to butŏb na aah kpa kifuuk pu na.

¹⁰ Yaajuu mu naahn inyoohn aajuu la. Inyoohn-piin bi yaajuu pu, ki kpa mpəən ke i mək binib falaa ki ti saa inmal inmu.

¹¹ Libuul li kaa kpa limək na aatuun le ye yaabər. Hiibru* aaliin ponn ni, bi yin u ke Abadonn. Griik aaliin ponn ni, bi yin u ke Apolionn. Naatataa le ye ke “U kulni binib na.”

¹² Njan aabəbir ma jer a. Tibəbir tilee mu choo.

¹³ Le Uwumbər aatuun loloob mu pii waakakaan. Le m n̄un nneel nyan ni salmaa aabimbiln li bi Uwumbər aanimbiin ni na aaməju n̄inaa chee.

¹⁴ Le nneel ngbaan tuk Uwumbər aatuun loloob u joo kakaan na ke, “Chuu gbiln Uwumbər aatuuntiib binaa bi bi liməəsakpeln li bi yin li ke Yufrates na chee lii.”

¹⁵ Le u chuu gbiln Uwumbər aatuuntiib binaa ngbaan lii. Uwumbər le gor bi, ki siin bi libiln, ni unmal, ni nwiin, ni kikirki ki bi ga di ku binib ligetatar na.

¹⁶ Bi nan kpa butəb aajab bi dik itaan pu na. Le m n̄un baakahm aah ye pu na. Bi nan ye butəb aajab n̄ichur n̄ichur ikui ilee.

¹⁷ Tidaŋ ponn ni le m nan kan itaan ngbaan ni binib bi dik i pu na. Tikur aawan nibaa bii bibin pu ki man ke mmii na, ki bən ke nsiin na, ki man ke chirbil na. Itaan ngbaan aayil naahn ichinn aayil la. Mmii, ni inmanyuu, ni chirbil nyan ni iməi ni.

¹⁸ Tiwan nitaa ngbaan, mmii, ni inmanyuu, ni chirbil ni nan nyan ni itaan ngbaan aaməi ni na le ku linigetatekr tatar;

* **9:11** : Hiibru aaliin ye Juu yaab aaliin la.

19 ba pu? itaan ngbaan aapɔɔn le bi yaamɔi ni, ni yaajuu ni. Yaajuu ngbaan naahn iwaa le ki kpa n̄iyil ki mək binib falaa.

20 Binib bi gur kaa kpo iween ngbaan pu na aa kpeln baabimbin, kaa di cha baah n̄ani n̄iwaa n̄i na. Bi beenin dooni tininkpiwanbir, ni n̄iwaa n̄i bi nan di salmaa, ni tikunabr, ni tikur, ni n̄itakpal, ni idɔ naan n̄i na, n̄iwaa n̄i kaa waa, ki mu aa n̄un tibɔr, ki mu aa n̄maa chuun na.

21 Binib ngbaan beenin ku binib, ki ji inyɔk, ki gɔr kidagook, ki su kinaayuk, kaa kpeln baabimbin.

10

Uwumbɔr aatuun ni kigban waatiir na

1 Le m kan Uwumbɔr aatuun mpɔɔndaan uken nyan ni paacham. U pee kitaalangban, le waakpi-manja mu lur goln uyil. Unimbil wɔb naahn nwiin la. Utaa mu naahn kimiigaak.

2 U joo kigban waatiir ki kpar na un̄aal ni. Le u di utaagiil taa nnyusakpem pu, le ki di utaagal mu taa kitin̄ pu,

3 le ki teen mpɔɔn pu ke uchinn aah tar pu na. Waah teen kina na, le utaal mu teen nfum mulole.

4 Utaal aah teen nfum mulole na, le m ban m n̄mee waah len pu na kigban ni. Le m n̄un nneel len Uwumbɔr do ke, “Taa n̄mee utaal aah len tibɔr ti na, ki taa kpiir ti.”

5 Uwumbɔr aatuun u m kan u si nnyusakpem, ni kitin̄ pu na le yoor un̄angii paacham

6 ki puu Uwumbɔr u bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki nan naan paacham ni tiwan nimək bi ni ponn ni na, ni kitin̄ ni tiwan nimək bi kitin̄ pu

na, ni nnyusakpem, ni tiwan nimək bi mu ponn ni na, ke Uwumbər aan ki taan.

⁷ Buyoonn Uwumbər aatuun lolole ga pii waakakaan na, n-yoonn ngbaan le Uwumbər ga tun waatunyaan li bər na ki doo, waah nan tuk waabənbabr bi ye waatutum na ke u ga tun pu na.

⁸ Nneel mu m ηun paacham na ki len m chee ki bui mi ke m li cha ti gaa kigbanj ki kpar ki bi Uwumbər aatuun u si nnyusakpem, ni kitinj pu na aanaal ni na.

⁹ Le m buen Uwumbər aatuun ngbaan chee, le ki ti bui u ke u tii mi kigbanj waatiir ngbaan. Le u bui mi ke, “Gaa ki ηmə. Ni ga li mə aaməb ni ke tisiir na la, ki tee ga li to aaponn ni.”

¹⁰ Le m gaa kigbanj waatiir ngbaan unjaal ni, ki ηman ki. Maah ηman ki na, le ni mə mməb ni ke tisiir na. Le maah di nab na, ni to mponn ni.

¹¹ Le bi bui mi, “See aa ki tuk ηitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na, ni baabərb, tibər ti ga ηa bi n-yoonn mu choo na.”

11

Seeraadam bilee na

¹ Le bi tii mi tiwananjan kaan ni naahn lidabil na, le nneel bui ke, “Li cha ti ηanj Uwumbər Aadiik, ni kitork aabimbiln, ki lik naafəfək, ki kahn binib bi dooni Uwumbər nima chee na.

² Taa ηanj kikaakpaak ki bi lipaal na aafəfək; ba pu? Uwumbər di kikaakpaak ngbaan tii binib bi kaa ye Juu yaab na la. Le bi ga bii Uwumbər aatinyaan ki ti saa inmal imonko ilee ni ilee.

³ Le m ga tun ni maaseeraadam bilee bi nan moon Uwumbər aabər ki ti saa iwiin lichur ni ikui ilee ni imonko itaa, ki ga li pee tiwanpeenkaan ni saak kuub na.”

⁴ Biseeraadam bilee ngbaan ye nkpan aasui ilee ni karyaa tiib aah tən̄ni tiwan ni pu na bilee bi si dulnyaa Aadindaan aanimbiin ni na.

⁵ Unii ubaa yaa ban u ŋa bi nibaa kan, mmii ga nyan biməi ni ki ku baadim. Unii ubaa yaa ban u ŋa bi nibaa kan, see bi ku u kina.

⁶ Biseeraadam bilee ngbaan nan kpa mpɔɔn bi kiir utaal u taa nu buyoonn bi bi mooni Uwumbər aabər na, ki kpa mpɔɔn ki cha nnyun kpaln nsin, ki kpa mpɔɔn ki cha falaa aabəŋ məmək lir dulnyaa wee ni, n-yoonn mumək bi gee na.

⁷ Bi yaa moon Uwumbər aabər doo kan, le upeel u nyan ni kinimbəŋ chee, libuul li kaa kpa limək na ni na, ga to bi butəb ki nyan bi, ki ku bi.

⁸ Le ŋinikpol ngbaan ga li dɔ kitisakpeŋ na aasan ni. Uwumbər yin kitin̄ ngbaan ke Sodom, ki ki yin ki ke Ijpt. Bi nan kpa Tidindaan ndəpuinkoo pu nima la.

⁹ Le ŋitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na, bi ponn ni bibaa ga lik ŋinikpol ngbaan ki ti saa iwiin itaa ni ligeln, kaan kii ke unii ubaa ti sub bi.

¹⁰ Baakun pu le dulnyaa aanib ga li kpa mpopiin sakpen, ki waa liwaal, ki tii təb ipiin; ba pu? Uwumbər aabənabr bilee bi ŋa bi falaa na kpo a.

¹¹ Iwiin itaa ni ligeln ngbaan aah jer na, le Uwumbər ki tii bi liməfal. Le bi fii sil. Le binib bimək kan bi na san ijawaan sakpen.

¹² Le ŋinikpol ŋi fikr na ŋun nneel sakpiin nyan

ni paacham ki bui bi, “Dan paacham do man.” Le bi koo ntaalangbam ni ki buen paacham. Baadim mu kan baah buen pu na.

¹³ N-yoonn ngbaan le kitin den pam. Le kiti-sakpen ngbaan aadir ligeln kipiik lir kitin. Kitin aah den pu na le ni ku binib ḡichur ḡilole. Binib bi gur kaa kpo na, ijawaan chuu bi sakpen, le bi nyun Uwumbər u bi paacham na.

¹⁴ Tibəbir leler jer a. Tibəbir tatar mu choo mala.

Kakaan tiib bilole na

¹⁵ Le Uwumbər aatuun lolole mu pii waakakaan. Le ineel sakpiin len Uwumbər do ke, “Dulnyaa wee ni aanaan məmək kpaln Tidindaan Uwumbər ni Waabo Kristo* aanaan la. U ga li joo mu n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

¹⁶ Le bininkpiib moninko ni binaa bi ka baabərjal pu, Uwumbər aanimbiin ni na, doon ḡichichik ki di binimbil kpaa kitin ki dooni Uwumbər,

¹⁷ ki len ke,
 “Tidindaan Uwumbər, u yeh mpəən məmək,
 ki nan bi, ki beenin bi na, ti dooni si;
 ba pu? aa di saapəən sakpiin ki joo dulnyaa wee.

¹⁸ Njinibol aanib nan gee liḡuul, le saanjuul mu fii,
 le ni ḡeer aa ji bitekpiib tibər,
 ki ḡeer aa di ipiin tii
 saabənabtiib bi ye saatutum na,
 ni saanib bi məmək pak si na,
 bi ye biwaatiib na, ni bi ye bisakpem na,
 ki ḡeer aa kulln binib bi ku dulnyaa aanib na.”

* **11:15** : Hiibru aaliin ni, bi yin Kristo ke Masiya. Naatataa le ye ke Uwumbər nyan u ke u gaa binib lii.

19 Tɔ, le bi chuu piir Uwumbɔr aadiik ki bi paacham na. Le m kan Uwumbɔr aakaal aadakaa si waadiik ponn ni. Le utaal moor, le kifuuk faa, le utaal tar, le kitiŋ deŋ, le utaal nu ŋitaatakpabil sakpiin.

12

Upii na, ni kipeewanbiik na

¹ Tɔ, le m kan lijinjiir aawan paacham. Upii ubaa nan bi ki pee nwiin. Le uŋmal mu nan bi utaa aataab. Inmabi kipiik ni ilee mu nan bi uyil pu. U nan kpa lipuul,

² le imalween chuu u, le u wii ki ban u maa ubo.

³ Le m ki kan lijinjiir aawan niken paacham. M nan kan kipeewanbiik sakpenŋ mamaŋ ki kpa ŋiyil ŋilole ni iyiin kipiik, ki chik ubɔr aayikpupur tilole na.

⁴ Le kipeewanbiik ngbaan di kijuul kuun foor ni inmabi ligetatar, ki di lii ni kitiŋ, ki dan nan sil upii u ban u maa ubo na aanimbiin ni ke ki ŋmɔ waabo.

⁵ Le upii ngbaan ma ubijabo u ga li joo ŋinibol mɔmɔk mpɔɔn pu na. Le Uwumbɔr yoor ubo ngbaan di buen ubaa chee paacham, waabɔrjal chee.

⁶ Le upii ngbaan san buen nteersakpiin ni, Uwumbɔr aah toor mpaan nin chee tii u na, ki ti kpiini u nima chee iwiin lichur ni ikui ilee ni imonko itaa.

⁷ Tɔ, le bi to butɔb paacham. Uwumbɔr aatuuntiib aaninkpel Maikel ni waatuuntiib to kipeewanbiik ngbaan ni waatuuntiib butɔb,

⁸⁻⁹ le ki nyanŋ bi, ki nyan bi paacham. Baa ki kan mpaan paacham. Kipeewanbiik ngbaan ye

kinimbəŋ la. Bi yin ki ke Uwaa u Yunn na, ki ki yin ki ke Defil,* ki ki yin ki ke Sintana. Kima le ŋmanni dulnyaa aanib məmək. Bi nyan ki ni kaatuuntiib paacham, ki di lii ni kitin.

¹⁰ Le m ŋun nneel sakpiin len mpəən pu paacham ke, “Dandana wee ti kan timi Aawumbər aah kpa mpəən pu ki gaa waanib lii ki joo waanaan ni aanib na. Dandana ti kan Kristo u gaa timi lii na aah kpa yiko pu na. Ba pu? u nyan kinimbəŋ paacham. Kinimbəŋ ye unibiinii u nan si Uwumbər aanimbiin ni ki bii Uwumbər aanib nwiin pu ni kinyeek na la.

¹¹ Upihbo Yesu aasin aapəən pu ni waabər aapəən pu le bi nyan kinimbəŋ. Bi gee Yesu ki jer baaməfal, ki kii ke bi kpo u pu.

¹² Nimi bi bi Uwumbər do na, li kpa mpopiin man; ba pu? kinimbəŋ aa ki kpa mpəən. Tə, tibəbir mu ga lir kitin aanib pu, ni nnyusakpem ni aanib pu; ba pu? kinimbəŋ sunn ni bi chee, ki gee linuusakpeln; ba pu? ki bee ke kaayoonn aa ki wiir.”

¹³ Kipeewanbiik ngbaan aah kan ke bi nyan u paacham ki di lii ni kitin na, le u san dii upii u ma ubijabo na, ke u chuu u.

¹⁴ Le Uwumbər tii upii ngbaan libərwiin aafeen ilee ke u fii buen nteersakpiin ni, waapaan ni, kipeewanbiik ngbaan taa ki pii u nima chee. Le bi ti kpiini u nima chee ki ti saa ŋibin ŋitaa ni ligeln.

¹⁵ Le kipeewanbiik ngbaan tii nnyun sakpem uməb ni ke liməəl na ki lii, ke mu di upii ngbaan puu buen.

* **12:8-9** : Defil ni Sintana ye kinimbəŋ aayimbiil ŋiken la.

¹⁶ Le kitiŋ ter upii ngbaan, ki waar kiməb ki di nnyun mu nyan kipeewanbiik ngbaan aaməb ni na nab, le mu aa ki pii upii ngbaan.

¹⁷ Le kipeewanbiik ngbaan gee liŋuul sakpen upii ngbaan pu, ki buen ti to waabim biken butəb. Waabim le ye binib bi kii Uwumbər aaməb ki tuk binib Yesu aabənyaan na.

¹⁸ Le kipeewanbiik ngbaan sil nnyusakpem aagbaan.

13

Ipeel ilee na

¹ Le m kan upeel nyan ni nnyusakpem ponn ni. U nan kpa ŋiyil ŋilole ni iyiin kipiik, le ki chik ubər aayikpupur waayiin kipiik məmək pu. Le liyimbil li ye lisiibil ki tii Uwumbər na nan bi ŋiyil məmək pu.

² Upeel ngbaan nan naahn unaamuun la. Utaafar pəə sakpen. Uməb mu naahn uchinn aaməb. Kipeewanbiik ngbaan le di waapəən, ni waanaan, ni waapəən sakpiin tii u.

³ Libuel nan bi uyil libaa pu ki naahn ke laah kpo ki səŋ le na. Laah səŋ na, le ni gar dulnyaa aanib məmək pam. Le bi dii u,

⁴ ki gbaan kitiŋ ki doon kipeewanbiik ngbaan; ba pu? u nan di waapəən tii upeel ngbaan. Bi nan gbaan kitiŋ ki doon upeel ngbaan mu, le ki baa ke, “Ŋma bi ke upeel wee na? Ŋma ga ŋmaa to u butəb?”

⁵ U nan kpa nsan ke u li kpa kipupuk ki sii Uwumbər, ki kpa nsan ke u li bi iŋmal imonko ilee ni ilee.

⁶ Le u waar uməb ki sii Uwumbər, ni Uwumbər aayimbil, ni Uwumbər do, ni bimək bi Uwumbər do na,

⁷ ki kpa nsan ke u to Uwumbər aanib butəb ki nyan bi. Le Uwumbər tii u tininkpir u li joo ŋitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na.

⁸ Le dulnyaa ni aanib bimək aayimbil aa ŋmee Uwumbər Aapihbo u bi nan ku u na aaməfal aagban ni buyoonn Uwumbər aa nan kee naan dulnyaa wee na ga dii upeel ngbaan.

⁹ “U kpa litafal na kan, u ŋun.

¹⁰ Binib bi Uwumbər len ke bi ga chuu bi tinaagbiir na, bima le bi ga chuu bi tinaagbiir. Unii umək joo kijaak aajuk ku binib na, kijaak aajuk le ga ku u mu. Nima le cha ni ŋan ke Uwumbər aanib li ban limər ke bi dii Uwumbər mbaməm.”

¹¹ Le m kan upeel leler nyan ni kitin ni. U nan kpa iyin ilee i naahn upihbo aayin na, le ki len ke kipeewanbiik aah len pu na.

¹² U nan bi njan aapeel chee, ki kpa waapəon, ki muk dulnyaa, ni binib bimək bi dulnyaa ni na, ke bi li dii njan aapeel u nan kpa nkun aabuel li sən na.

¹³ Upeel leler ngbaan nan tun lijnjiir aatun pam, ki cha mmii nyan ni paacham ki sunn ni kitin, binib aanimbil ni,

¹⁴ ki ŋmann binib bimək bi dulnyaa ni na; ba pu? u nan kpa nsan ke u tun lijnjiir aatun njan aapeel aanimbiin ni, ki tuk dulnyaa ni aanib ke bi ŋa liwaal li naahn upeel u nan kpa kijuk aabuel li sən na.

¹⁵ Upeel leler ngbaan nan kpa nsan ke u cha

liwaal ngbaan fuur libuln ki len tibər, le ki cha bi ku binib bimək kaa dii liwaal ngbaan na,

¹⁶ ki cha bi daan binib məmək biŋangii pu, bee biyigbeer pu. U nan cha bi daan biwaatiib, ni bisakpem, ni biwankpadam, ni bigiim, ni binaag-biib, ni bimalb.

¹⁷ Kidaan ngbaan le ye upeel ngbaan aayimbil, bee waayimbil aanamba. Unii u kaa kpa kidaan ngbaan na, baa nan cha u daa tiwan nibaa, kaa cha u kooh tiwan nibaa mu.

¹⁸ Tibər timina ban nlan la. Unii u kpa nlan na ga ŋmaa bee upeel ngbaan aanamba aatataa. Ni ye unibən aanamba la. Waanamba ye ikui iloob ni imonko itaa ni niloob.

14

Upihbo na, ni waanib

¹ Tə, le m kan Upihbo na si Sionn aajool paab. Binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa nan bi u chee, le waayimbil ni Ute Uwumbər aayimbil nan ŋmee paa biyigbeer pu.

² Le m ŋun binib gaa ilahn paacham. Ni nan fuuk ke bunyəb aanyun aah fuuk pu na, ki fuuk ke utaal aah teen mpəən pu pu na, ki naahn binib aah gbaa tibar aan ti wii pu na.

³ Binib ngbaan bi Uwumbər aabərjal, ni tiwan-fuurkaan ninaa, ni bininkpiib na aanimbiin ni, ki gaa ilahn pəən. Ubaa aan ŋmaa bae nlahn ngbaan see binib ŋichur nkub ni imonko ilee ni ŋinaa bi Uwumbər daa bi ki nyan bi dulnyaa wee ni na.

⁴ Bima le ye binib bi kaa doon bipiib chee kaa ŋa bibaa tijəŋ. Baa nyi bipiib. Bima le dii Upihbo ngbaan waah cha nin chee na məmək. Uwumbər

nyan bi binib ponn ni ki daa bi, bi li ye u ni Upihbo ngbaan aanib.

⁵ Nnyamɔn mubaa aa bi bimɔi ni. Baa kpa taani ubaa.

Uwumbɔr aatuun tiib bitaa na

⁶ Le m kan Uwumbɔr aatuun uken laani paacham, ki joo ni tibɔnyaan ti bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na, ki ti di ti tuk ɲitimbol mɔmɔk aanib bi bi dulnyaa wee ni ki len iliin imɔk bi dulnyaa wee ni na.

⁷ Le Uwumbɔr aatuun ngbaan len mpɔɔn pu ke, “Ni li san Uwumbɔr, ki nyun u man; ba pu? ni ɲeer u ji binib tibɔr. Ni li pak Uwumbɔr u nan naan paacham, ni kitin, ni nnyusakpem, ni nnyun mɔmɔk na.”

⁸ Uwumbɔr aatuun leler nan paan ni njan yoo na aapuwɔb ki len ke, “Kitisakpen Babilon lir a. Kitin ngbaan le nan cha ɲinibol mɔmɔk aanib nyu ndapɔm gbii. Ndaan ngbaan le ye waadagook aakpeek. Nima le ki lir a.”

⁹ Uwumbɔr aatuun tatar nan paan ni uleler na aapuwɔb ki len mpɔɔn pu ke, “Binib bimɔk dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, ki gaa waadaan biyigbeer pu, bee binjaal pu na,

¹⁰ ga nyu ndaan mu ye Uwumbɔr aanjuul, le u kpir ɲa kiyikuuk ni, kaa di nnyun kpee mu pu. Nima le mɔk waanjuul sakpen, le bi ga li bi waatu-untiib bi bi chain na, ni Upihbo ngbaan aanimbiin ni, ki ga ji falaa sakpen mmii ni chirbil ponn ni.

¹¹ Inmanyuu nyan ni mmii ngbaan ni ki fii paacham n-yoonn mu kaa kpa ndoon na. Binib bi dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, ki gaa waadaan ki ye waayimbil na, ga ji falaa mmii

ngbaan ponn ni, kaan fuur nwiin pu, kaan fuur kinyeek mu.”

¹² Nima le cha ni ŋan ke Uwumbɔr aanib bi kii waamɔb ki dii Yesu mbamɔm na li kpa limɔr.

¹³ Le m ŋun nneel len paacham ke, “Ŋmee ke: Bitekpiib bi nan dii Tidindaan na, waanyoor bi bi pu dandana wee ki joo cha.”

Le Uwumbɔr Aafuur Nyaan kii ke, “Ni ye mbamɔn; ba pu? bi nan tun litunyaan linimaln. Baah kpo na, le bi fuur. Baah tun pu na mu dii bi.”

Dulnyaa aajikaacheel

¹⁴ Le m kan ntaalangbapim. Ubaa ka mu pu ki naahn unii, ki chik salmaa aayikpupuk, ki joo gɔrk u ka na unjaal ni.* ¹⁵ Le Uwumbɔr aatuun uken nyan ni Uwumbɔr Aadichal ni, ki len mpɔɔn pu ki tuk u ka ntaalangbam pu na ke, “Di saagɔrk chee tijikaar; ba pu? ni ŋeer lijikaacheel. Dulnyaa aajikaar biir a.”

¹⁶ Le u ka ntaalangbam pu na di waagɔrk chee dulnyaa aajikaar.

¹⁷ Le Uwumbɔr aatuun uken nyan ni Uwumbɔr Aadichal li bi paacham na ni. U mu nan joo gɔrk u ka na.

¹⁸ Le Uwumbɔr aatuun uken nyan ni kitork aabimbiln chee. Uma le ye mmii aayidaan. Le u teen mpɔɔn pu ki tuk Uwumbɔr aatuun u joo gɔrk u ka na ke, “Di saagɔrk u ka na ker ndaan aasubil ŋi bi dulnyaa ni na; ba pu? ŋisubil ngbaan pur a.”

¹⁹ Le Uwumbɔr aatuun ngbaan di waagɔrk ker dulnyaa aasubil ngbaan, ki di ŋa libuusakpeln li ponn ni bi ŋmaani ŋisubil ki nyani ŋaanyun na. Nima

* **14:14** : Lik Daniel 7.13.

le mək Uwumbər aah ga bii binib bi kaa dii u na pu na.

²⁰ Le bi taa ŋisubil ngbaan pu libuusakpeln ngbaan ponn ni, kitin̄ aagbaan, ki nyan ŋaanyun. Le nsin nyan libuul ngbaan ni, ki wiir aan utaan yaa sil mu ponn ni kan, u ga ŋmaa liin na, ki puu ti saa mal ikui ilee aafɔfək aah bi pu na.

15

Gbelngbeln aafalaa na

¹ M nan ki kan lijnjiir aawan niken paacham. Ni nan ye tiwankpaan, le ki gar mi pam. M nan kan Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo ni falaa bilole na. Falaa ngbaan ga li ye gbelngbeln aafalaa la; ba pu? falaa ngbaan aapuwɔb Uwumbər aanjuul ga sɔŋ.

² Le m kan tiwan ni naahn nnyusakpem mu mmii ŋmal mu ponn ni na, le mu wiin chain ke kinimbilik na. Le m kan binib bi nyan, kaa dii upeel ngbaan, ni liwaal li naahn u na, kaa gaa waadaan ki ye waayimbil aanamba na; bi ka nnyusakpem mu wiin chain ke kinimbilik na chee, ki joo tibar ti Uwumbər tii bi na,

³ ki gaa ilahn i ye Upihbo ngbaan ni Uwumbər aatutunn Moses aalahn na ke,

“Tidindaan Uwumbər u yeh mpɔɔn mɔmɔk na,
saatuln ye litukpaan ki gar binib pam.

Saasan ye nsanyaan, ki mu ye nsan bamɔnn.

Si le ye Ubər n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

⁴ Tidindaan, ŋma bi, kaan san si ki nyun̄ si?

Si baanja le ye chain.

Ŋnibol mɔmɔk ga dan ki nan

gbaan aanimbiin ni ki doon si;

ba pu? binib mǝmǝk kan saatunyaan.”

⁵ Nimina aapuwǝb le m kan ke bi nan chuu piir Uwumbǝr Aapepel li bi chain chain na aan li bi waabool ponn ni paacham na,

⁶ le Uwumbǝr aatuuntiib bilole bi joo ni falaa bilole na nyan ni li ponn ni, ki pee ņikekepiin ņi bi chain na, ki buu salmaa aagbapapann bibiŋ pu.

⁷ Le tiwanfuurkaan ninaa ponn ni nibaa di salmaa aasambil ņilole tii Uwumbǝr aatuuntiib bilole ngbaan. Uwumbǝr u bi n-yoonn mu kaa kpa ndoon na aanjuul aah fii pu na le gbii ņisambil ngbaan.

⁸ Le Uwumbǝr aanyunŋ ni waapǝn cha iŋmanyuu gbiin waadichal. Ubaa aa ņmaa koo lidichal ngbaan ni ki nan saa buyoonn falaa bilole bi Uwumbǝr aatuuntiib bilole joo ni bi na ga pii dulnyaa ni aanib ki doo na.

16

Uwumbǝr aanjuul aasambil

¹ Le m ņun nneel sakpiin nyan ni Uwumbǝr Aadichal ni, ki tuk Uwumbǝr aatuuntiib bilole ngbaan ke, “Li cha ti di falaa u bi ņisambil ņilole ni na kpir dulnyaa ni; ba pu? Uwumbǝr gee liŋjuul bi pu.”

² Le Uwumbǝr aatuun ubaa buen ki ti di falaa u bi waasambil ni na kpir dulnyaa ni. Le ni ņa ibuun i wu sakpen na ki baan binib bi kpa upeel ngbaan aadaan ki dii waawaal na pu.

³ Le Uwumbǝr aatuun leler mu di falaa u bi waasambil ni na kpir nnyusakpem ponn ni. Le nnyusakpem ngbaan aanyun kpaln nsin ke

linikpol aasin na. Le tiwan nimək bi nnyusakpem ponn ni na kpo.

⁴ Le Uwumbər aatuun tatar mu di falaa u bi waasambil ni na kpir ɲiməɔ ni, ni inyunbun ni. Le nnyun ngbaan kpaln nsin.

⁵ Le m ɲun Uwumbər aatuun u ye nnyun aayidaan na len ke, “Uwumbər u ye chain daan, ki nan bi, ki beenin bi na, saah daa binib ngbaan aatafal kina na, aa ɲa ni ɲan;

⁶ ba pu? bi ku saanib ni saabənabtiib ki cha baasin nyan, le aa mu cha baanyun kpaln nsin bi nyu. Bi ɲeer kina la.”

⁷ Le m ɲun nneel nyan ni kitorok aabimbiln ni ki len ke, “Tidindaan Uwumbər, u yeh mpəɔn məmək na, ni ye mbamən, aa jin binib tibər mbaməm ki ɲa bi naah ɲeer bi pu na.”

⁸ Le Uwumbər aatuun nanar mu di falaa u bi waasambil ni na kpir nwiin pu. Le Uwumbər cha mu seer binib ke mmii aah seer pu na.

⁹ Le ntoton sakpen seer binib. Le bi sii Uwumbər u kpa mpəɔn ki cha bi ji falaa kina na. Baa kpeln baabimbin, kaa nyun u.

¹⁰ Le Uwumbər aatuun ɲmuɲmur mu di falaa u bi waasambil ni na kpir upeel ngbaan aabərjal pu. Le waanaan bəlɲ. Le binib junni bilambil iween pu.

¹¹ Iween ngbaan pu, ni ibuun ngbaan pu, le bi seei Uwumbər u bi paacham na, kaa kpeln baabimbin, kaa di cha baatunwanbir.

¹² Le Uwumbər aatuun loloob mu di falaa u bi waasambil ni na kpir liməɔsakpeln li bi yin li ke Yufrates na ni. Le laanyun foor, ki ɲa nsan ki tii bibərb bi nyan ni liwipuul wəb na.

13 Le m kan tiyayaar ti naahn titaateeraakpann na titaa nyan ni kipeewanbiik, ni upeel ngbaan, ni waabɔnabr u ŋmanni binib na aamɔi ni la.

14 Tiyayaar ngbaan ye kinimbɔŋ yaan la, le ki tun lijnjiir aatun, ki buen dulnyaa wee ni aabɔrb mɔmɔk chee, ki ti kuun bi, ke bi to butɔb, Uwumbɔr u yeh mpɔɔn mɔmɔk na aawiinsakpiin daal.

15-16 Tiyayaar ngbaan nan kuun bi lipepel libaa wɔb. Hiibru* aaliin ponn ni bi yin nima chee ke Amagedonn. Le Yesu bui ke, “Li pel man, m ga dan ke unaayuk aah choo pu na la. Uwumbɔr aanyoor bi binib bi si kii bundaln m ga nan fuu ni na, ki lik baawanpeenkaan ke bi taa chuun biŋmeen, ki taa ji inimɔɔn.”

17 Le Uwumbɔr aatuun lolole mu di falaa u bi waasambil ni na kpir libuln pu. Le nneel sakpiin nyan ni Uwumbɔr aabɔrjal li bi waadichal ni na, ki len ke, “Ni ŋa doo a.”

18 Le utaal moor, kifuuk mu faa, le utaal teen, le kitin den sakpen ki ti nyan. Uwumbɔr aah nan naan binib buyoonn na, kitin aa nan den sakpen ke kaah den n-yoonn ngbaan sakpen pu na.

19 Le kitisakpen ngbaan aadir mɔmɔk yakr nfum mutaa ki lir kitin. Ninibol mɔmɔk aatim mu lir kitin a; ba pu? Uwumbɔr aa suln kitisakpen Babilon ngbaan aanib aatunwanbir bɔr, ki tii bi kiyikuuk ki gbii ndaan mu ye waanɔuul sakpen na, ki cha bi nyu.

20 Le ŋidik mɔmɔk muin nnyun ni kaa ki bi, ŋijoo mɔmɔk mu lir.

21 Le utaal nun ŋitaatakpabil sakpiin, ki lir binib pu. Ni mɔmɔk nan nyuun ke njikaabim bɔtɔ aah

* 16:15-16 : Hiibru aaliin ye Juu yaab aaliin la.

nyuun pu na. Le binib sii Uwumbər ɲitaatakpabil ngbaan aabəbir pu; ɲi nan ɲa bi falaa pam.

17

Upiidagookpaan na aabər

¹ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo ɲisambil ɲilole ngbaan na ubaa dan ki nan len m chee ki bui mi ke, “Dan do, aan m nan mək si Uwumbər aah ga daa upiidagookpaan u bi nnyunkpaan chee na aatafal pu na.

² Dulnyaa aabərɓ gər chaa upiidagoor ngbaan chee. Dulnyaa aanib mu gər chaa u chee ki nyu waadagoor aadaan ki gbii.”

³ Le Uwumbər Aafuur Nyaan fir m pu, le waatuun ngbaan yoor mi ki di buen nteersakpiin ni. Le m ti kan upii ubaa dik upeel u man na pu. Njyimbil ɲi seei Uwumbər na nan bi upeel ngbaan aawon məmək pu. U nan kpa ɲiyil ɲilole ni iyiin kipiik.

⁴ Upii ngbaan nan pee tiwanpeenkaan nyaan, nibaa chee man, niken chee mu bən ke nsiin na, ki pee nleen mu ɲan ki kpa kidaak na un-
een ni. Waawanpeenkaan pu nan ye salmaa ni ɲitakpabinyaan ɲi kpa kidaak na. U nan joo salmaa aasambil unjaal ni. Tiwan ni kaa ɲan, ki ye waadagook aawan, ki kpa tijəŋ na nan gbii waasambil ngbaan ni.

⁵ Liyimbil li aatataa bəə na nan ɲmee paa uyig-beer pu. Liyimbil ngbaan le ye ke, “Kitisakpen Babilon ki ye bipiidagoob ni bininsum məmək aana na.”

⁶ Le m kan upii ngbaan gbii ndaan ki dɔ; ba pu? u nyun Uwumbɔr aanib aasin, ni binib bi kpo Yesu pu na aasin ki gbii.

Maah kan u na, le ni gar mi pam.

⁷ Le Uwumbɔr aatuun ngbaan baa mi ke, “Ba pu ni gar si? M ga kpiir upii ngbaan aabɔr, ni waah dik upeel u pu na aabɔr aatataa, ki tuk si.

⁸ Upeel u kpa nyil njilole ni iyiin kipiik aan aa kan u na, u nan bi, kaa ki bi. Ni yaa kpee siib kan, u ga nyan ni libuul li nyoo kaa kpa limɔk na ni, ki cha nin chee bi ga kuln u. Le dulnyaa ni aanib bi aayimbil aa nmee limɔfal aagban ni buyoonn Uwumbɔr aa nan kee naan dulnyaa wee na, yaa kan upeel ngbaan kan, ni ga gar bi pam; ba pu? u nan bi, kaa ki bi, ki ga ki gir ni.

⁹ “Unii umɔk kpa nlan na, u dakl lik ki bee nimina aatataa. Upeel ngbaan aayil njilole na njan njijoo njilole ni upii ngbaan ka ni pu na, ki mu njan bibɔrb bilole.

¹⁰ Bibɔrb bilole ngbaan ponn ni binmu lir a, ubaa laa bi dandana wee, uken aa kee fuu ni. U yaa nan fuu ni kan, waan ki yunn.

¹¹ Upeel u nan bi, kaa ki bi na le njan ubɔr niniin, ki ye bibɔrb bilole ngbaan ponn ni ubaa, ki cha nin chee bi ga kuln u na.

¹² “Saah kan iyiin kipiik i na, i njan bibɔrb kipiik bi kaa kee ji nnaan na la. Bi ni upeel ngbaan ga kan bibɔrb aapɔn, ni yunn siib.

¹³ Bibɔrb kipiik ngbaan kpa kimɔbaan, ki di baapɔn ni baayiko tii upeel ngbaan.

¹⁴ Bi ga faa Uwumbɔr Aapihbo butɔb. Le Upihbo ngbaan ga nyan bi; ba pu? u ye dindatiib mɔmɔk Aadindaan, ki ye bibɔrb mɔmɔk Aabɔrkpaan la.

Binib bi dii u na le ye waah nyan bi ki yin bi na, le bi si uchaŋ ni.”

¹⁵ Le Uwumbər aatuun ngbaan ki bui mi ke, “Aa kan nnyunkpaan mu upiidagoor ngbaan ka mu chee na. Nnyunkpaan ngbaan ŋaŋ binib la. Bi ye ŋitimbol məmək aanib bi bi dulnyaa wee ni, ki len iliin imək bi dulnyaa wee ni na.

¹⁶ Saah kan iyiin kipiik i na ni upeel ngbaan ga li nan upiidagoor, ki ga yoor waawan məmək ki cha u chuun uŋmeen, ki ga ji waawon ki see u mmii;

¹⁷ ba pu? Uwumbər le cha bi ban bi ŋa waageehn, ki cha bi kpa kiməbaan ki di baanaan tii upeel ngbaan u ji ki nan saa buyoonn Uwumbər aah len pu na nan ŋa.

¹⁸ “Saah kan upii u na, u ye kitisakpeŋ ki ye dulnyaa ni aabərb aayidaan na la.”

18

Babilon aalirn

¹ Nimina aapuwəb, le m ki kan Uwumbər aatuun uken nyan ni paacham ki sunn ni, ki kpa mpəon sakpen, ki wiin chain ki woln dulnyaa wee ni,

² le ki len mpəon pu ke, “Kitisakpeŋ Babilon lir a. Ki lir kookoo a. Bipənib, ni tiyayaar, ni tiwanbir, ni inyoon i bir ki kə na baanja le koo nima chee;

³ ba pu? ŋinibol məmək nyun ndaan mu ye kitin ngbaan aadagook aakpeek na, le dulnyaa ni aabərb gər chaa ki chee. Binib bi chuun tiir na nan kan tinyoor sakpen ki pu; ba pu? kaanib nan ban tiwanyaan ki ti nyan.”

⁴ Le m ki ŋun nneel nyan ni paacham ki len ke,

“Maanib, nyan ni kitinj ngbaan aanib chee,
 ki taa kpaan tun titunwanbir bi chee,
 ki taa ji falaa u bi ga ji u na;

⁵ Kitinj ngbaan aatunwanbir muun ki wiir ki ti fuu
 paacham,

le Uwumbər aa suln kaatunwanbir.”

⁶ U bui ke, “Teen kitinj ngbaan kaah nan tii pu na.

Teen ki kaah nan tun pu na mfum mulee.

Gbiin kaayikuuk ndaan mu pɔɔk jer kaah tii biken
 na mfum mulee.

⁷ Kitinj ngbaan nan nyuŋ kibaa ki gaa tiwanyaan
 ki ti nyaŋ.

Cha ki ji falaa ki li kpa mpombiin ki ti ki saa
 kina;

ba pu? ki len kisui ni

ke ki ye ubərpii, kaa ye ukpopii,

kaan kan mpombiin kpala.

⁸ Nima pu le falaa ga pii kitinj ngbaan liwinbaal.

Iweenbir, ni mpombiin, ni nkon ga lir ki pu.

Le mmii ga gaa kitinj ngbaan mɔmɔk; ba pu?

Tidindaan Uwumbər u dar kitafal na kpa
 mpɔɔn sakpen.”

⁹ Tɔ, dulnyaa aabərɔ bi nan gər kitinj ngbaan
 chee ki jin kaawanyaan na yaa kan mmii gaal kitinj
 ngbaan, ki kan inmanyuu fii paacham kan, bi ga li
 wii ki kaani.

¹⁰ Kitinj ngbaan aafalaa pu bi ga li san ijawaan,
 ki ga li si dandar, ki len ke, “Kitisakpen Babilon ki
 nan kpa mpɔɔn na, tibɔbir bi ki pu. Ntafadaan pii
 ki liwinbaal.”

¹¹ Le binib bi chuun tiir dulnyaa ni na mu ga wii
 ki li kpa mpombiin kitinj ngbaan pu; ba pu? ubaa
 aan ki daa baawan. ¹² Ubaa aan ki daa baasalmaa,

ni tikunabr, ni ŋitakpabil ŋi ŋan ki kpa kidaak na, ni ileen i kpa kidaak na, ni ŋikekenyaan, ni ŋikeken ŋi bɔn ke nsiin na, ni ŋi man na, ni ŋikpanyaan, ni iluub aanyin aasambil, ni idɔ aasambil ŋi kpa kidaak na, ni tikur aawan, ni ŋitakpanyaan aawan,

¹³ ni tikpin aawan, ni kinimbɔɔpaŋ, ni tulalee, ni nkpaŋmirkoo, ni tulalee aayon mu bi joo toor kitork na, ni ndaan, ni nkpan, ni boroboro aayon, ni tijikaar, ni inaa, ni ipiih, ni itaan, ni tɔroku tiib, ni binaagbiib, ni binib aamɔfal.

¹⁴ Tijikaar nyaan ti kitiŋ ngbaan aanib aanimbil nan man ti pu na, taa ki bi bi chee. Tiwan-peenkaan ni ŋan na ni tiwanyaan mɔmɔk waŋ a. Baan ki kan ni.

¹⁵ Binib bi chuun tiir tiwan nimina kitiŋ ngbaan ponn ni ki kan tinyoor na ga san ijawaan kitiŋ ngbaan aafalaa pu, ki ga li si dandar ki wii, ki kpa mpombiin,

¹⁶ ki len ke, “Tibɔbir bi kitisakpeŋ ngbaan pu la. Kaanib nan pee ŋikekenyaan, ni ŋikeken ŋi bɔn ke nsiin na, ni ŋikeken ŋi man na, ki nan kpa salmaa ni ŋitakpabil ŋi ŋan ki kpa kidaak na, ni ileen i ŋan ki kpa kidaak na.

¹⁷ Liwinbaal le liwankpasakpeln ngbaan mɔmɔk bee yɔli.”

Le biŋɔdam mɔmɔk, ni binib bimɔk koo iŋɔi ni ki chuun na, ni biŋɔŋaab mɔmɔk, ni binib bimɔk ji nnyusakpem aatuln ponn ni na, bi mɔmɔk si dandar

¹⁸ ki lik mmii aah gaal kitiŋ ngbaan pu na, le ki tar ke, “Kilatiŋ ki bi ke kitisakpeŋ ngbaan na?”

¹⁹ le ki faa kitangbaak ŋa biyil pu, ki wii ki li kpa mpombiin ki len ke, “Tibɔbir bi kitisakpeŋ ngbaan

pu la. Biŋɔdam bimək chuun nnyusakpem pu na nan kan tinyoor pam; ba pu? kitiŋ ngbaan aanib nan daa bi chee tiwan ni kpa kidaak na. Liwinbaal le kitiŋ ngbaan məmək kuln a.”

²⁰ Tɔ, nimi bi bi paacham na, ni Uwumbɔr aanib, ni Yesu aakpambalb, ni Uwumbɔr aabɔnabtiib, ni li kpa mpopiin kitisakpeŋ ngbaan aah kuln pu na pu; ba pu? Uwumbɔr teen ki kaah ŋa nimi bakaa u na, ki daa kitafal.

²¹ Tɔ, le Uwumbɔr aatuun mpɔɔndaan yoor litakpal li naahn kinaak sakpeŋ na, ki di mee lii nnyusakpem ponn ni, le ki bui ke, “Kina le bi ga yoor kitisakpeŋ Babilon ki di lii. Kaan ki li bi.

²² Ubaa aan ki li ŋun binib bi gbaa tibar na, ni binib bi gaa ilahn na, ni binib bi pii ŋiwul ni kakaan tiib na pu, kitiŋ ngbaan ponn ni. Ututunn ubaa mu aan ki li bi ki ponn ni. Upii ubaa mu aan ki nan tijikaar ki ponn ni.

²³ Karyaa ubaa mu aan ki li wiin ki ponn ni. Uja ubaa mu aan ki yoor upii ki ponn ni. Upii ubaa mu aan ki mɔn uja ki ponn ni. Binib bi chuun tiir tiwan ki ponn ni na nan ye mpɔɔndam la. Kaanib nan ŋani inyək ki ŋmanni ŋinibol məmək.”

²⁴ Uwumbɔr daa kitiŋ ngbaan aanib aatafal; ba pu? bi ku waanib, ni waabɔnabtiib, ni binib bimək kpo u pu na. Baasin bi kitiŋ ngbaan ponn ni.

19

¹ Nimina aapuwɔb le m ŋun nneel mu naahn kinipaak sakpeŋ na aaneel paacham. Bi len ke, “Haleluya, Tidindaan Uwumbɔr le gaa timi lii. Uma le yeh nnyun, ni mpakm, ni mpɔɔn.

² U jin binib tibər mbaməm ki ɲa bi naah ɲeer bi pu na. U jin upiidagookpaan u nan cha dulnyaa ni aanib gər kidagook na aabər, ki daa utafal; ba pu? u nan ku uma Uwumbər aatutum.”

³ Le kinipaak ki bi paacham na ki len ke, “Haleluya. Inmanyuu nyan kitin ɲgbaan ni ki ga fii paacham n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.”

⁴ Le bininkpiib moninko ni binaa ɲgbaan, ni tiwanfuurkaan ninaa ɲgbaan gbaan kitin ki pak Uwumbər u ka libərjal pu na, ki len ke, “Amii. Haleluya.”

Upihbo ɲgbaan aajim

⁵ Le nneel nyan ni libərjal chee ki len ke, “Nimi bimək ye timi Aawumbər aatutum ki san u na, biwaatiib ni bipəondam, ni məmək pak u man.”

⁶ Le m ɲun nneel mu naahn kinipaak sakpen aaneel, ki naahn bunyəb sakpem aanyun aah fuuk pu na, ki fuuk ke utaal aah tar mpəon pu na, len ke, “Haleluya. Dandana wee Tidindaan Uwumbər u kpa mpəon məmək na le joo tiwan məmək.

⁷ Cha ti li məoni ki li kpa mpopiin sakpen ki nyun u; ba pu? ni ɲeer Upihbo ɲgbaan yoor upuu.* Le upuu gor ubaa.

⁸ Uwumbər tii u ɲikekenyaan ɲi bi chain ki wiin na, u di gbab.” ɲikekenyaan ɲgbaan le ye Yesu aanib aatunyaan.

⁹ Le Uwumbər aatuun ɲgbaan bui mi ke, “ɲmee ke: Binib bi Uwumbər yin bi ke bi dan ki nan ji Upihbo ɲgbaan aabəndinn aajikaar na, Uwumbər aanyoor bi bi pu.” Le Uwumbər aatuun ɲgbaan ki len ke, “Uwumbər aabər ti ye tibamənn na le na.”

* **19:7** : Upihbo le ye Yesu. Upuu le ye waanib.

¹⁰ Le m gbaan kitiŋ utaaŋ chee, le ki ban ke m pak u. Le u bui ke m taa ŋa kina; ba pu? u mu po ye m ni nnaabitiib bi joo tibər ti Yesu kpiir na aatutuŋeer la, ke m pak Uwumbər baanja.

Tɔ, tibər ti Yesu kpiir na le tii waabənabtiib mpɔɔn ke bi len.

Unii u dik utapiin pu na

¹¹ Le m kan kitaapaak chuu piir, ki kan utapiin. U dik u pu na aayimbil le ye ke, “Mbaməndaanyaan.” U yaa ji binib tibər kan, u tii bi baabamən, ki mu dii nsanyaan ki ti to butəb.

¹² Unimbil wəb wiin ke mmiigaa na. Ubər aayikpupur ti wiir na bi uyil pu. Waayimbil ŋmee u pu. Ubaa aa nyi liyimbil ngbaan see uma baanja.

¹³ U pee kikpalk ki bi di ki mɔɔn nsin ni na. Bi yin u ke “Uwumbər Aaməboln.”

¹⁴ Le Uwumbər aatuuntiib bi bi paacham na paa upuwəb, ki dik itapiin pu, ki pee ŋikekepiin ŋi ŋan ki bi chain na.

¹⁵ Le kijaak aajuk ki ka na bi uməb ni, ke u ti nyaŋ ŋinibol məmək. U ga di tikur aadabil ki li joo bi mpɔɔn pu, ki ga ŋa bi ke binib aah taar ŋisubil pu libuusakpeln ponn ni ki nyani ŋaanyun pu na, le ki mək bi Uwumbər Mpɔɔnsakpiindaan aah gee liŋuul pu na.†

¹⁶ Liyimbil nan ŋmee waakpalk pu, utaapaln chee ke, “Bibərb məmək Aabərkpaaan ni dindatiib məmək Aadindaan.”

¹⁷ Le m kan Uwumbər aatuun ubaa si nwiin ni. Le u teen mpɔɔn pu ki yin inyoon imək laani

† 19:15 : Lik Ilahn 2.9.

paacham na, ke i dan ki nan ji tijikaar sakpenn ti Uwumbər ga tii i na,

¹⁸ ti ye bibərɓ aawon, ni butəb aajab aaninkpiib aawon, ni bipəɗdam aawon, ni itaan aawon, ni binib bi dik i pu na aawon, ni binib məmək aawon, bi ye binaagbiib ni bi kaa ye binaagbiib na, ni bi ye biwaatiib, ni bi ye bipəɗdam na aawon la.

¹⁹ Le m kan upeel ngbaan, ni dulnyaa aabərɓ ni baajab məmək kuun təb chee, bi ti to unii u dik utaan pu na, ni waatuuntiib butəb.

²⁰ Le u chuu upeel ngbaan, ni waabənabr u nan tun lijnjiir aatun unimbiin ni ki ŋmanni binib bi nan gaa upeel ngbaan aadaan ki dii waawaal na. Bi nan chuu upeel ngbaan ni waabənabr ngbaan ki di ŋa chirbil aamii sakpiin ni, bifuub.

²¹ Le unii u dik utaan ngbaan pu na di kijaak aajuk ki bi uməb ni na ku baajab ngbaan məmək. Le inyoon məmək jin baawon ki ti bab.

20

Nibin lichur na

¹ Le m kan Uwumbər aatuun nyan ni paacham ki ŋub libuul li nyoo kaa kpa limək na aajaalen aasaafii, ni tikululn sakpenn, uŋaal ni.

² U nan chuu kipeewanbiik ki ye kinimbəŋ aan bi yin ki ke Uwaa u Yunn na, ki ki yin ki ke Defil,* ki ki yin ki ke Sintana na, le ki di tikululn ngbaan buu ki,

³ ki di ki ŋa libuul ngbaan ni, ki di libiil biin, ki lan, ke ki li bi ni ponn ni ŋibin lichur, ki taa ki ŋmanni binib ki ti saa buyoonn ŋibin lichur ngbaan

* **20:2** : Defil ni Sintana ye kinimbəŋ aayimbil ŋiken la.

ga jer na. N-yoonn ngbaan aapuwb, see bi chuu buur ki, ki di ki lii, ni yunn siib.

⁴ Le m kan ŋibərjal, ni binib bi ka ŋi pu na. Le Uwumbər tii bi nshan ke bi ji binib tibər. Bi nan ye binib bi nan kpo Yesu pu na aawiin. Binib nan chuu gii biyil lii; ba pu? bi nan moon tibəbamənn ti Yesu nan kpiir na ni Uwumbər aabər. Baa dii upeel ngbaan, bee waawaal, kaa gaa waadaan biyigbeer pu, bee biŋaal pu. Bi nan kpa liməfal ki jin nnaan Kristo chee ŋibin lichur.

⁵ Bima le ye binib bi puen fikr nkun ni na. Bitekpiib bi gur na aan ki kan liməfal ki nan saa buyoonn ŋibin lichur ngbaan ga jer na.

⁶ Binib bi puen fikr nkun ni na kpa mpopiin; bi ye Uwumbər aanib la. Baan ki kpo lelee. Bi ga li ye bitotoorb ki tun lituln tii Uwumbər ni Kristo, ki ga ji nnaan u chee ŋibin lichur.

Kinimbəŋ aalirn

⁷ ŋibin lichur ngbaan yaa jer kan, Uwumbər ga cha bi nyan kinimbəŋ kiyondiik ni, ki di ki lii.

⁸ Le ki ga buen ki ti ŋmann ŋinibol ŋi bi dulnyaa wee məmək ni na, ki ti kuun bi, bi ti to butəb. ŋinibol ngbaan aayimbil le ye Gog, ni Magog. Bi wiir ke nnyusakpem aatambol aah wiir pu na,

⁹ ki chuun gbii dulnyaa aapepel məmək ni, ki si gob kitiŋ ki Uwumbər gee ki, aan waanib bi nima chee na. Le mmii nyan ni Uwumbər do ki nan wun bi məmək.

¹⁰ Le Uwumbər chuu kinimbəŋ ki ŋmann bi na, ki di ki ŋa chirbil aamii ni, upeel ngbaan ni waabənbr u nan ŋmanni binib na aah bi nin chee

na. Le bi ga ji falaa, nwiin pu ni kinyeek ki ti saa n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

Kookoo aabɔjil

¹¹ Le m kan libɔrjal pipiln sakpeln, ni u ka li pu na. Le kitin ni paacham san nyan u chee, kaa ki bi.

¹² Le m kan bitekpiib, bi ye bipɔɔndam ni bi ye biwaatiib na, si libɔrjal ngbaan aanimbiin ni. Le u kpar tigbann, ki ki kpar kigban kiken, ki ye limɔfal aagban na, ki jin bitekpiib tibɔr, baabɔr aah nmee tigbann ngbaan ponn ni pu na, baah nan tun pu na.

¹³ Le bitekpiib mɔmɔk nyan ni kitekpiitin ni, ki si nima; binib bi nan bee nnyusakpem ponn ni na, bi mu nyan ni ki si nima. Le u jin bi mɔmɔk tibɔr baatuln aah ye pu na.

¹⁴ Le u di nkun ni kitekpiitin na mmii sakpiin ponn ni. Mmii ngbaan le ye lelee aakun.

¹⁵ Le bi di binib bimɔk aayimbil aa nmee limɔfal aagban ni na na mmii ngbaan ponn ni.

21

Paacham pɔɔn ni kitipɔn

¹ Le m kan paacham pɔɔn, ni kitipɔn; njan aapaacham, ni njan aatin na jer a. Nnyusakpem mu aa ki bi.

² Le m kan kitin ki bi chain, ki ye Jerusalem pɔɔn na, nyan ni Uwumbɔr chee paacham, ki gor ke ubɔndinn u ban u mɔn tichal na aah gor ubaa pu pu na.

³ Le m nun nneel sakpiin libɔrjal ngbaan chee len ke, “Lik, Uwumbɔr do bi binib chee, le u ga li bi bi chee. Bi ga li ye waanib. Uma ubaa ga li bi bi chee ki ga li ye Baawumbɔr;

⁴ ki ga per bi tinyunyunn məmək. Nkun aan ki li bi; mpombiin mu aan ki li bi; iwiil mu aan ki li bi; iween mu aan ki li bi; ba pu? tiwankpok məmək jer a.”

⁵ Le Uwumbər u ka libərjal ngbaan pu na len ke, “Lik, m ɲa tiwan məmək nipənn.” Le u mu bui mi ke, “Nmee kina; ba pu? tibər timina ye mbamən, ki ga sil ɲa kina.”

⁶ Le u ki bui mi ke, “M ɲa tiwan ngbaan məmək doo. Min le ye Alfa ni Omega, mpiin ni ndoon ngbaan. Unii umək nnyunyu chuu u na, m ga tii u liməfal aanyun, le waan pa nibaa.

⁷ Unii umək nyan na ga li yeh tiwan məmək. M ga li ye Waawumbər; u mu ga li ye maabo.

⁸ Le bijawaandam, ni binib bi yii mi na, ni bininsom, ni binikurb, ni bidagoob, ni bibəəb, ni biwaadam, ni binyaməndam məmək ga li bi chirbil aamii ni. Nima le ye lelee aakun na.”

Jerusalem pəən na

⁹ Le Uwumbər aatuuntiib bilole bi joo kookoo aafalaa bilole ɲisambil ɲilole ponn ni na, bi ponn ni ubaa dan m chee ki nan bui mi ke, “Dan, aan m nan mək si Ubəndinn u ye Upihbo ngbaan aapuu na.”

¹⁰ Le Uwumbər Aafuur Nyaan fir m pu, le Uwumbər aatuun ngbaan yoor mi ki di buen li-joosakpeln li fək na paab, le ki ti mək mi Jerusalem aatiŋ ki ye chain na nyan ni Uwumbər chee paacham,

¹¹ ki wiin chain Uwumbər aanyuŋ pu, ki wiin chain ke lichachatakpal li kpa kidaak aan bi yin li ke Jaspā na aah wiin pu na.

¹² Ligoln sakpeln li fɔk na mann gonn kitin ngbaan, ki kpa ibisamɔi kipiik ni ilee. Uwumbɔr aatuuntiib ponn ni kipiik ni bilee mu si ibisamɔi ngbaan mɔmɔk chee. Israel yaab aanibol kipiik ni nilee aayimbil n̄mee ibisamɔi kipiik ni ilee ngbaan mɔk pu.

¹³ Ibisamɔi itaa bi liwipuul wɔb, itaa mu bi n̄ngangan, itaa mu bi n̄nganii, itaa mu bi liwilir wɔb.

¹⁴ Ligoln ngbaan kpa n̄dinyik kipiik ni nilee. Up-ihbo na aakpambalb kipiik ni bilee aayimbil n̄mee n̄dinyik ngbaan mɔmɔk pu.

¹⁵ Uwumbɔr aatuun u len m chee na joo salmaa aadabil u ti n̄an kitin ngbaan ki lik kaah wiir pu na, ki n̄an ki lik ligoln aabisamɔi aah waa pu na, ki n̄an ki lik ligoln mu aah fɔk pu na.

¹⁶ Kitin ngbaan nan ye likpakpaln la. Nipepel mɔmɔk n̄inaa aah waa pu na n̄ak la. Le u di lidabil ngbaan n̄an ki lik kitin ngbaan aah wiir pu na. Le n̄ipepel n̄inaa mɔmɔk ye mal lichur libaa ni ikui in̄mu, ki mu fɔk kina la.

¹⁷ Le u n̄an ki lik ligoln aapepeen. Ni ye n̄itaa ikui ilee ni kipiik ni n̄iloob, binib aah n̄an̄ni n̄itaa pu na; le Uwumbɔr aatuun ngbaan n̄an kina.

¹⁸ Bi nan di litakpanyaan li kpa kidaak aan bi yin li ke jaspera na le maa ligoln ngbaan. Kitin ngbaan ye salmaa u bi chain na, ki wiin ke kinimbilik ki bi chain na.

¹⁹⁻²⁰ Ligoln ngbaan aadinyik nan ye n̄itakpanyaan n̄i kpa kidaak na mɔmɔk aabɔn la.

Njan aatakpal ngbaan nan ye litakpanyaan li bi yin li ke jaspera na,
lileler nan ye litakpanyaan li bi yin li ke safir na,

litatar nan ye litakpanyaan li bi yin li ke agate
na,
linanar nan ye litakpanyaan li bi yin li ke emeral
na,
linmunmur nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
sadoniks na,
lilolob nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
kaneliann na,
lilolole nan ye litakpanyaan li bi yin li ke kriso-
late na,
lininiin nan ye litakpanyaan li bi yin li ke beril
na,
liwawaer nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
topas na,
kipiik nan ye litakpanyaan li bi yin li ke kalse-
doni na,
kipiik ni libaa nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
jasinte na,
kipiik ni nilee nan ye litakpanyaan li bi yin li ke
ametis na.

²¹ Le ibisamɔi kipiik ni ilee ngbaan nan ye
ɲitakpanyaan kipiik ni ɲilee li bi yin li ke peral
na; i mɔmɔk nan ye litakpanyaan libaabaa. Kitiɲ
ngbaan ponn ni aasan nan ye salmaa u bi chain ki
naahn kinimbilik ki bi chain na la.

²² Maa nan kan Uwumbɔr Aadichal kitiɲ ngbaan
ponn ni; ba pu? Tidindaan Uwumbɔr u yeh mpɔɔn
mɔmɔk na, ni Upihbo ngbaan bi kitiɲ ngbaan ponn
ni, le binib dooni bi.

²³ Kitiɲ ngbaan aa ban nwiin ni unmal li wiin ki
ponn ni; ba pu? Uwumbɔr aah wiin pu na woln ki
ponn ni. Kaakaryaa ye Upihbo ngbaan la.

²⁴ Kaawiin ga woln ɲinibol aanib pu, ke bi chuun.
Dulnyaa aabɔrb ga li joo ni baawanyaan ki ponn

ni.

²⁵ Kitiŋ ngbaan aagoln aabisamɔi kipiik ni ilee aan piin nwiin pu. Kinyeek aan li bi nima.

²⁶ Ninibol aanib ga li joo ni baawanyaan ki ponn ni.

²⁷ Tiwan ni kpa tijɔŋ na nibaa aan koo ni ki ponn ni. Binib bi dii ŋiwaa na ponn ni ubaa aan koo ni. Binib bi mɔln inyamɔn na ponn ni ubaa mu aan koo ni. Binib bi aayimbil ŋmee Upihbo ngbaan aamɔfal aagbaŋ ni na baanja le ga koo ni.

22

¹ Uwumbɔr aatuun ngbaan nan mɔk mi limɔɔl li ye limɔfal aanyun ki wiin chain na. Mu nyan ni Uwumbɔr ni Upihbo ngbaan aabɔrjal chee, ki puu dii kitiŋ ngbaan aasan aakaasisik ni.

² Le limɔfal aasui si limɔɔl ngbaan aapepel mɔmɔk ŋilee pu, le ki lu ŋisubil libiln ponn ni nfum kipiik ni mulee, uŋmal uŋmal ponn ni. Isui ngbaan aafar le tii ninibol mɔk laafee.

³ Tiwan ni Uwumbɔr kɔ na nibaa aan li bi kitiŋ ngbaan ni.

Uwumbɔr ni Upihbo ngbaan aabɔrjal ga li bi ki ponn ni; le waatutum ga tun lituln tii u,

⁴ ki ga kan unimbil wɔb. Waayimbil ga li bi biyigbeer pu.

⁵ Kinyeek aan ki li bi. Baan li ban karyaa, kaan li ban nwiin; ba pu? Tidindaan Uwumbɔr le ga li wiin bi pu. Bi ga li ye bibɔrb ki cha n-yoonn mu kaa kpa ndoon na.

Yesu aah ga nan gir ni pu na

⁶ Le Uwumbɔr aatuun ngbaan bui mi ke, “Tibɔr ngbaan ye mbamɔn ki ga sil ŋa. Tidindaan

Uwumbər u di Waafuur Nyaan tii waabənabtiib na tun ni waatuun u nan mək waatutum tiwan ni ga ɲa mala na.”

⁷ Tə, Yesu len ke, “Li pel man, m ga gir ni mala. Binib bi kii kigbaɲ kee aabər ti tuk timi tiwan ni ga ɲa na, Uwumbər aanyoor bi bi pu.”

⁸ Min Jənn le ɲun ki kan tiwan nimina. Maah ɲun ki kan ni məmək doo na, le m gbaan kitin, Uwumbər aatuun u mək mi tiwan ngbaan na aan-imbii ni, ki ban ke m pak u.

⁹ Le u bui mi ke, “Taa ɲa kina. Pak Uwumbər baanja. M mu ye saatutuɲeer ubaa la, ni Uwumbər aabənabtiib bi ye aanaabitiib na aatutuɲeer la, ni binib bi kii kigbaɲ kee aabər na aatutuɲeer la.”

¹⁰ Le u ki bui mi ke, “Kigbaɲ kee aabər ti tuk timi tibər ti ga ɲa na, taa joo ti aabaa; ba pu? naan yunn, ti ga ɲa.

¹¹ Unii umək tun lituln li kaa ɲan na, u li beenin tun kina. Unii umək tun tijəɲ aatuln na, u li beenin tun kina. Unii umək tun lituln li ɲan na, u li beenin tun kina. Unii umək bi chain na, u li beenin bi chain.”

¹² Yesu len ke, “Li pel man, m ga gir ni mala, ki ga li joo ni ipiin ki nan tii unii məmək ipiin waatuln aah ɲeer pu na.

¹³ Min le ye Alfa ni Omega, njan yoo ni gbelng-beln yoo, mpiin ngbaan ni ndoon ngbaan.”

¹⁴ Tə, binib bi finn baawanpeenkaan ki ɲa ni chain na, Uwumbər aanyoor bi bi pu. Bi ga li kpa nsan ke bi moo liməfal aasubil, ki dii kitin ngbaan aabisaməi ni ki koo ni.

¹⁵ Le tiniwanbir, ni bibəəb, ni bidagoob, ni binikurb, ni biwaadam, ni binyaməndam, ni

biŋmaŋmannim ma kan, baan koo ni kitinŋ ngbaan ni.

¹⁶ “Min Yesu tun ni maatuun u nan tuk nimi tibər tee, ni ti tuk maanib. M ye Ubər David aayaabil, ki ye liŋmabil naanyuun li wiin chain na.”

¹⁷ Uwumbər Aafuur Nyaan ni Yesu aanib bui ke, “Dan.”

Unii umək ŋun na, u mu bui ke, “Dan.”

Unii umək nnyunyuu chuu u na, u mu dan. Unii umək ban na, u mu dan ki nan nyu liməfal aanyun, ki taa pa nibaa.

Kookoo aabər

¹⁸ M sur unii umək ŋun kigbanŋ kee aabər ti tuk timi tiwan ni ga ŋa na, unii ubaa yaa di tibər tiken kpee tibər ngbaan pu kan, Uwumbər ga di falaa u ŋmee kigbanŋ kee ponn ni na kpee u.

¹⁹ Unii ubaa yaa bar kigbanŋ kee aabər ti tuk timi tiwan ni ga ŋa na kan, Uwumbər aan cha u moo liməfal aasubil, kaan cha u koo ni kitinŋ ki bi chain na ponn ni, tiwanyaan ni bi ŋmee kigbanŋ kee ponn ni na.

²⁰ Yesu u tuk timi tibər tee na bui ke, “Een, m ga gir ni mala.”

Mbamən, Ndindaan Yesu, dan.

²¹ Tidindaan Yesu ŋa tinyoor ŋa waanib məmək pu. Amii.

Uwumbor aagban Bible without Deuterocanon in Konkomba

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konkomba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible without Deuterocanon

in Konkomba

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

c7765cba-ce13-51c8-80b3-68fach5fdf4a